

Frågan för Dagen:

VAPENHJÄLPEN TILL NORGE.

Norge kommer inom kort att erhålla årets andel av vapenhjälpen från USA, det första materiellt påtagliga resultatet av Atlantpakten. Enligt proposition till stortinget den 3/2 1950 - som nu är antagen - blir huvudpunkterna i årets program följande.

Materielen levereras kostnadsfritt. För hälften av materielen, som skall fraktas på amerikanska kölar, bekostar USA även transporten till Europa. För transporten i övrigt, lossning, transporter i Norge och uppläggning i förråd samt administration betalar Norge kostnaderna, som beräknas till ca 30 milj kr.

Luftförsvaret får först och främst radar-, radio- och trådmateriel för luftbevakningen och stridsledningen. Beträffande jaktflyget avstår man från amerikansk vapenhjälp i form av flygplanleveranser och håller fast vid sina engelska Vampireplan. Dessa avses även för de nya divisionerna. Även de två kombinerade attack- och spaningsförbanden får behålla sin engelska utrustning, och får tillskott av nya Mosquitoplan med reservdelar, för att hålla förbanden vid full styrka. Man har t o m för dessa förband avstått från ett anbud på amerikanska B-26 (Invader). Däremot tar man emot en division Dakota (C-47, DC-3), såsom transportflygplan.

Marinen får, om den så önskar, två eskortjagare, men eftersom flottan förut har övervägande engelsk materiel, vill man utbyta dessa mot engelska fartyg. Ett sådant byte kommer också troligen till stånd. Vidare får marinen motortorpedbåtar, ubåtsjaktmateriel, minmateriel, hamnspärrmateriel m m. Kustartilleriet får nya 40 mm lvpjäser, och handelsflottan får kanoner för krigsbruk.

De största materielkvantiteterna går till norska armén, som nu har mycket blandad utrustning av olika ursprung. Den största posten torde vara handvapen. Man övergår där från 7,9 mm till 7,62 mm gevär av amerikansk typ. Vidare får man stridsvagnar, pansarbilar, terränggående fordon, pansarvärnsvapen, ammunition och landminor. Artilleriet förnyas inte, utan man behåller sina tyska 10,5 cm pjäser.

Den norska rustningsindustrien får hjälp med förnyelse av sin maskinpark och en del råvaror. I avtalet framhålles, att Norge skall öka sin egen produktion av krigsmateriel. - Den sammanlagda materielmängden blir 35 000 ton och värderas till 300 à 500 milj kr, varmed de 700 milj kr torde kunna reduceras, som enligt den norska försvarskommissionens förslag skulle gå till materiel under de närmaste 6 åren.

I propositionen påpekas, att det inte är tal om att öppna baser för främmande stridskrafter på norskt område, så länge Norge inte är hotat eller anfallet. Detta har även erkänts på amerikanskt håll. Det kan inte undvikas att överlåtelsen av tekniska och ekonomiska skäl kräver amerikansk personal i Norge samt amerikanska instruktörer. Det blir dock inte någon militärkommission i vanlig bemärkelse, utan personalen anknytes till amerikanska ambassaden och får i viss mån diplomatisk karaktär. Från norsk sida har yrkats på, att denna amerikanska personal skall vara fåtalig.

Tack vare denna hjälp får Norge betydligt snabbare än vad eljest varit möjligt och till låga kostnader en avsevärd höjning av sin försvarsberedskap. Besparingar erhålles också genom att planlagda iståndsättningsarbeten på tysk materiel kan slopas. En del planerade anskaffningar kan annulleras och en del mindre god materiel kan försäljas. - Genom att viktiga materielslag i den norska krigsmakten nu blir desamma som i västblocket i övrigt har möjligheterna att snabbt förstärka och underhålla det norska försvaret blivit avsevärt större. Krigsförråd av ammunition t ex kan nu i viss mån slås ihop med västblockets stora reservoarer. Tack vare att även signalmedlen blir desamma kan operationerna ledas gemensamt, redan i ett tidigt skede.

Atlantpakten har sålunda snabbt burit frukt för Norges vidkommande. Sannolikt är, att motsvarande hjälp till Danmark också är nära förestående. Vad beträffar de olika materielslag, som anskaffas, så stärker de intrycket av norska försvarskommitténs betänkande, nämligen att man nu främst stärker de operativa enheterna vid armén.

Ifråga om luftförsvaret ser man närmast till, att luftbevakning och markorganisationen är i gott skick, så att de vid krigshot snabbt kan ta emot flyghjälp väster ifrån. Flygvapnet i Norge saknar ännu några år de personella resurserna för en större expansion. Såsom här tidigare framhållits är en sådan lösning av avvägningsfrågan möjlig endast som en följd av planläggningen inom Atlantpakten.